

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет економічних наук
Кафедра економіки та підприємництва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Іщенко Н.М.

“28” 08 2020 року

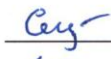

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА»**

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма «Економіка та управління підприємством»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Розробник	Семенчук І.М.
Завідувач кафедри економіки та підприємництва	Кузьменко О.Б.
Гарант освітньої програми	Кузьменко О.Б.
В.о. декана факультету економічних наук	Філімонова О.Б.
Директор Навчально-наукового інституту післядипломної освіти	Норд Г.Л.
Начальник НМВ	Шкірчак С.І.

Миколаїв – 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Матеріально-технічне забезпечення підприємства	
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»	
Спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	
Освітня програма	Економіка та управління підприємством	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Статус дисципліни	Вибіркова	
Курс навчання	5	
Навчальний рік	2020-2021	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	10 семестр	15, 16 триместр
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	5 кредитів / 150 годин	
Структура дисципліни: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	18	8
	36	8
	96	134
Відсоток аудиторного навантаження	36%	11%
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	МКР	Контрольна робота
Форма підсумкового контролю	залік	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Матеріально-технічне забезпечення підприємства» є надання знань щодо сутності матеріально-технічного забезпечення, методів управління виробничими запасами, нормування матеріальних ресурсів у виробничому процесі, економічного обґрунтування напрямів ефективного їх використання.

Завдання дисципліни: надати студентам належні теоретичні знання щодо основ матеріально-технічного забезпечення підприємства, його функцій та завдань; розгляд основних напрямів та джерел економії матеріальних ресурсів; вивчення основ нормування витрат матеріальних ресурсів та виробничих запасів; ознайомлення з організаційними засадами матеріально-технічного забезпечення підприємства; формування знань щодо ефективного матеріально-технічного забезпечення.

Передумовами вивчення дисципліни. Вивчення курсу базується на відповідному рівні загальних знань, отриманих під час засвоєння здобувачами фундаментальних та спеціальних дисциплін, що були вивчені протягом навчання за першим (бакалаврським) рівнем підготовки спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Очікувані результати навчання:

– РН 1. Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.

– РН 4. Застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з представниками різних професійних груп.

– РН 7. Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

– РН 8. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.

– РН 9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності.

– РН 11. Вміти розробляти і впроваджувати проекти для виконання управлінських рішень щодо фінансово-економічних результатів і ризиків діяльності підприємства.

У результаті вивчення дисципліни студенту необхідно **знати:**

– призначення і зміст матеріально-технічного забезпечення підприємства;

– функції та завдання матеріально-технічного забезпечення підприємства;

– порядок розрахунку нормативів оборотних засобів за різноманітними групами товарно-матеріальних цінностей;

– методи планування потреб у матеріальних ресурсах на підприємстві і джерела їх надходження;

– володіти знаннями організації ефективного управління матеріально-технічне забезпеченням підприємства.

Після вивчення курсу студенти повинні **вміти:**

– проводити економічні розрахунки з планування, нормування і організації матеріальних потоків на підприємстві;

– проводити розрахунки мінімально необхідних запасів на виробництві та управляти ними;

– визначати оптимальні параметри поставок матеріалів;

– проводити аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів у процесі виробництва.

Програмні компетенції

Загальні компетентності	ЗК 1	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
	ЗК 2	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК 4	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 2	Здатність проводити оцінювання продукції, товарів і послуг в підприємницькій, торговельній та/або біржовій діяльності.
	СК 3	Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.
	СК 4	Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.
	СК 6	Здатність до вирішення проблемних завдань і прийняття рішень у сфері управління фінансово-економічними результатами і ризиками діяльності підприємства.

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма навчання

№	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота	Загальний обсяг
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи матеріально-технічного забезпечення підприємства					
1	Тема 1. Сутність і передумови формування матеріально-технічного забезпечення підприємства	2	4	12	18
2	Тема 2. Матеріально-технічні ресурси та їх використання на підприємстві	4	4	12	20
3	Тема 3. Нормування витрати матеріальних ресурсів як функція матеріально-технічного забезпечення підприємства	2	4	12	18
4	Тема 4. Виробничі запаси матеріальних ресурсів на підприємстві	2	4	12	18
Змістовний модуль 2. Організаційно-технологічні основи матеріально-технічного забезпечення підприємства					
5	Тема 5. Організація матеріально-технічного забезпечення підприємств	2	4	12	18
6.	Тема 6. Технологія матеріально-технічного забезпечення виробництва	2	6	12	20
7	Тема 7. Складське господарство як складова матеріально-технічного забезпечення підприємства	2	4	12	18
8	Тема 8. Витрати з матеріально-технічного забезпечення підприємства	2	6	12	20
Всього за курсом		18	36	96	150

Заочна форма

№	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота	Загальний обсяг
1	Тема 1. Теоретичні основи матеріально-технічного забезпечення підприємства	4	4	68	76
2	Тема 2. Організаційно-технологічні основи матеріально-технічного забезпечення підприємства	2	2	33	37
3	Тема 3. Витрати з матеріально-технічного забезпечення підприємства	2	2	33	37
Всього за курсом		8	8	134	150

4. Зміст навчальної дисципліни Денна форма навчання

4.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Сутність і передумови формування матеріально-технічного забезпечення підприємства</p> <p>Лекція № 1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Еволюція теорії матеріально-технічного забезпечення підприємства. 2. Матеріальний потік як складова логістичної системи підприємства. 3. Сутність матеріально-технічного забезпечення підприємства 4. Завдання та функції матеріально-технічного забезпечення підприємства. 5. Організаційна модель служби матеріально-технічного забезпечення підприємства.
2	<p>Тема 2. Матеріально-технічні ресурси та їх використання на підприємстві</p> <p>Лекція № 2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та склад матеріальних ресурсів. 2. Класифікація основних матеріалів. 3. Класифікація сировини. 4. Класифікація матеріальних ресурсів з урахуванням участі у виробничому процесі. <p>Лекція № 3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність використання матеріальних ресурсів на підприємстві. 2. Показники витрати і рівня використання матеріальних ресурсів. 3. Оцінка ефективності використання матеріальних ресурсів. 4. Економія матеріальних ресурсів як фактор підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства.

3	<p>Тема 3. Нормування витрати матеріальних ресурсів як функція матеріально-технічного забезпечення підприємства</p> <p>Лекція № 4</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та принципи нормування витрати матеріальних ресурсів. 2. Методи нормування витрати матеріальних ресурсів. 3. Класифікація норм витрати матеріальних ресурсів. 4. Особливості нормування витрати деяких видів матеріальних ресурсів. 5. Законодавче регулювання нормування витрати матеріальних ресурсів в сучасних умовах господарювання.
4	<p>Тема 4. Виробничі запаси матеріальних ресурсів на підприємстві</p> <p>Лекція №5</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність виробничих запасів та їх види. 2. Нормування виробничих запасів матеріальних ресурсів. 3. Показники рівня та обіговості виробничих запасів на підприємстві. 4. Визначення оптимальної величини партії закупівлі матеріальних ресурсів. 5. Управління виробничими запасами.
5	<p>Тема 5. Організація матеріально-технічного забезпечення підприємств</p> <p>Лекція №6</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація служби матеріально-технічного забезпечення підприємства. 2. Планування матеріально-технічного забезпечення підприємства. 3. Сучасні форми та системи забезпечення матеріальними ресурсами. 4. Господарські зв'язки у матеріально-технічному забезпеченні підприємства. 5. Оцінка ефективності господарських зв'язків у матеріально-технічному забезпеченні підприємства
6	<p>Тема 6. Технологія матеріально-технічного забезпечення виробництва</p> <p>Лекція №7</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та зміст технології матеріально-технічного забезпечення виробництва. 2. Визначення потреби підприємства у матеріальних ресурсах. 3. Вибір постачальників і закупівля матеріальних ресурсів. 4. Транспортування матеріальних ресурсів на підприємство. 5. Показники надходження матеріальних ресурсів на підприємство. 6. Забезпечення матеріальними ресурсами виробничих цехів
7	<p>Тема 7. Складське господарство як складова матеріально-технічного забезпечення підприємства</p> <p>Лекція №8</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення складів, їх функції та види. 2. Технологія роботи складу. 3. Обладнання складів. 4. Оцінка роботи складського господарства.
8	<p>Тема 8. Витрати з матеріально-технічного забезпечення підприємства</p> <p>Лекція №9</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність витрат з матеріально-технічного забезпечення підприємства. 2. Формування витрат з матеріально-технічного забезпечення підприємства. 3. Оцінка економічної ефективності витрат з матеріально-технічного постачання.

4.2. План практичних занять

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Сутність і передумови формування матеріально-технічного забезпечення підприємства</p> <p>Практичне заняття № 1</p> <p>1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте три основні етапи розвитку матеріально-технічного забезпечення. 2. Охарактеризуйте кругообіг матеріальних ресурсів на підприємстві. 3. Охарактеризуйте логістичний процес як ланцюг з трьома ланками «постачальники – підприємство – споживачі». 4. Поясніть, що таке елементарний матеріальний потік, назвіть його кількісні і якісні показники. 5. Охарактеризуйте поняття потужність матеріального потоку. 6. Охарактеризуйте логістичну систему підприємства. <p>2. Тестове завдання.</p> <p>Практичне заняття № 2</p> <p>1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть суть етапів процесу руху продукції виробничо-технічного призначення в системі матеріально-технічного забезпечення. 2. Основні цілі матеріально-технічного забезпечення підприємства. 3. Поясніть суть основних завдань матеріально-технічного забезпечення в розрізі його функцій. 4. Назвіть основні завдання служби матеріально-технічного забезпечення підприємства. 5. Структура служби матеріально-технічного забезпечення за товарною, функціональною, за змішаною ознаками. 6. Назвіть переваги і недоліки різних організаційних моделей. <p>2. Тестове завдання.</p>
2	<p>Тема 2. Матеріально-технічні ресурси та їх використання на підприємстві</p> <p>Практичне заняття № 3</p> <p>1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть сутність поняття матеріальних ресурсів підприємства та особливості їх класифікації. 2. Аналіз показників використання матеріалів. 3. Охарактеризуйте показники витрат матеріальних ресурсів на підприємстві. 4. Охарактеризуйте показники рівня використання матеріальних ресурсів на підприємстві. 5. Охарактеризуйте показники ефективності використання матеріальних ресурсів. <p>2. Тестове завдання.</p> <p>Практичне заняття № 4</p> <p>1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть сутність раціонального використання та економії матеріальних ресурсів. 2. Охарактеризуйте економію матеріальних ресурсів як кількісне вираження результату раціонального використання матеріальних ресурсів. 3. Охарактеризуйте джерела економії матеріальних ресурсів. 4. Охарактеризуйте напрями економії матеріальних ресурсів. 5. Охарактеризуйте резерви економії матеріальних ресурсів.

	2. Тестове завдання.
3	<p>Тема 3. Нормування витрати матеріальних ресурсів як функція матеріально-технічного забезпечення підприємства</p> <p>Практичне заняття № 5</p> <p>1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть поняття „норма витрати матеріальних ресурсів”. 2. Поясніть сутність та перерахуйте принципи нормування. 3. Які види норм витрати матеріалів ви знаєте? 4. З яких елементів складається норма витрати матеріалів? 5. Назвіть методи нормування витрати матеріальних ресурсів. 6. Поясніть позитивні та негативні сторони кожного методу нормування витрати матеріальних ресурсів. <p>2. Практична ситуація</p> <p>Практичне заняття № 6</p> <p>1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте класифікацію норм витрати матеріальних ресурсів. 2. Поясніть порядок нормування основних матеріалів. 3. Поясніть порядок нормування витрати палива та енергії на виробничі цілі. 4. Поясніть особливості нормування витрати матеріальних ресурсів при використанні машин та обладнання. 5. Поясніть мету та основні принципи формування нормативної бази підприємства. <p>2. Практична ситуація</p>
4	<p>Тема 4. Виробничі запаси матеріальних ресурсів на підприємстві</p> <p>Практичне заняття №7</p> <p>1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть сутність запасів і виробничих запасів підприємства. 2. Поясніть мотиви створення запасів на підприємстві. 3. Які існують види виробничих запасів? 4. Який порядок нормування поточного, підготовчого та страхового запасів? 5. Назвіть показники рівня і оборотності виробничих запасів. 6. Поясніть економічний механізм прискорення оборотності виробничих запасів. <p>2. Практична ситуація</p> <p>Практичне заняття №8</p> <p>1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Як визначається оптимальна величина партії закупівлі матеріальних ресурсів? 2. Які існують системи управління виробничими запасами? Поясніть їх зміст та недоліки і переваги кожної. 3. Поясніть недоліки і переваги системи управління виробничими запасами. 4. Назвіть основні методи контролю запасів. <p>2. Практична ситуація</p>
5	<p>Тема 5. Організація матеріально-технічного забезпечення підприємств</p> <p>Практичне заняття №9</p> <p>1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть основні функції служби матеріально-технічного забезпечення. Поясніть їх зміст. 2. Поясніть як функції підрозділів підприємства переплітаються з функціями служби матеріально-технічного забезпечення. 3. Назвіть принципи служби матеріально-технічного забезпечення

	<p>4. За допомогою якого планування здійснює свою роботи служба матеріально-технічного забезпечення підприємства?</p> <p>5. Поясніть сутність господарських зв'язків у матеріально-технічному забезпеченні.</p> <p>2. Тестове завдання. Практичне заняття №10 1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які існують види господарських зв'язків? 2. Зробіть порівняльну характеристику традиційної та оперативної системи постачання. 3. Назвіть форми постачання між підприємствами. 4. Опишіть основні розділи договору постачання. 5. Назвіть основні напрями організаційно-економічних заходів, що направлені на підвищення ефективності господарських зв'язків. <p>2. Тестове завдання.</p>
6	<p>Тема 6. Технологія матеріально-технічного забезпечення виробництва</p> <p>Практичне заняття №11 1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте характеристику основним етапам матеріально-технічного забезпечення. 2. Порядок визначення потреби підприємства у матеріальних ресурсах. 3. Назвіть основні етапи вибору постачальників. 4. За яким показником оцінюється робота підприємства з постачальниками? <p>2. Практична ситуація Практичне заняття №12 1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть, які основні завдання вирішуються під час закупівлі матеріальних ресурсів. 2. Поясніть сутність транспортування матеріальних ресурсів. 3. Охарактеризуйте види транспортних засобів. <p>2. Практична ситуація Практичне заняття №13 1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. За якими критеріями можна оцінити різні види транспортних засобів? 2. Які ви знаєте види тарифів на перевезення? 3. Завдання та порядок забезпечення цехів та ділянок матеріалами. 4. Назвіть переваги та недоліки активної та пасивної системи забезпечення робочих місць. <p>2. Практична ситуація</p>
7	<p>Тема 7. Складське господарство як складова матеріально-технічного забезпечення підприємства</p> <p>Практичне заняття №14 1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть сутність поняття складу у матеріально-технічному забезпеченні. 2. Яке призначення складів у господарській діяльності підприємства? 3. Назвіть основні функції складів. 4. Які ви знаєте види складів? 5. Поясніть сутність комплексу складських операцій <p>2. Практична ситуація Практичне заняття №15</p>

	<p>1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте основні технологічні операції складу. 2. Охарактеризуйте правильно організований технологічний процес роботи складу. 3. Назвіть види складської техніки та їх призначення. 4. Роль технологічних карт та графіків в організації роботи складу. 5. За якими показниками можна оцінити роботу складів? <p>2. Практична ситуація</p>
8	<p>Тема 8. Витрати з матеріально-технічного забезпечення підприємства</p> <p>Практичне заняття №16</p> <p>1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте визначення витрат з матеріально-технічного забезпечення підприємства. 2. Охарактеризуйте сутність витрат з матеріально-технічного забезпечення. 3. Яка мета систематизації витрат з постачання? 4. Назвіть групи витрат з постачання та їх склад. 5. Виходячи із функціональної ролі матеріально-технічного забезпечення підприємства, можна виділяють сфери (місця) утворення постачальницьких витрат. Охарактеризуйте їх. <p>2. Практична ситуація</p> <p>Практичне заняття №17</p> <p>1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте статті витрат з управління забезпеченням підприємства. 2. Охарактеризуйте статті витрат на транспортування матеріальних ресурсів. 3. Охарактеризуйте статті витрат на підготовку матеріалів до виробничого споживання і постачання робочих місць. 4. Поясніть що відноситься до невиробничих витрат. <p>2. Практична ситуація</p> <p>Практичне заняття №18</p> <p>1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте етапи оцінки економічної ефективності витрат з матеріально-технічного постачання. 2. За якими показниками можна характеризувати ефективність витрат з постачання? 3. Які заходи необхідно проводити на підприємстві щодо зниження витрат з постачання? <p>2. Практична ситуація</p>

Заочна форма навчання

4.3. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	<p>Лекція № 1. Теоретичні основи матеріально-технічного забезпечення підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і передумови формування матеріально-технічного забезпечення підприємства 2. Матеріально-технічні ресурси та їх використання на підприємстві. 3. Оцінка ефективності використання матеріальних ресурсів. 4. Нормування витрати матеріальних ресурсів як функція матеріально-технічного забезпечення підприємства

	<p>5. Виробничі запаси матеріальних ресурсів на підприємстві</p> <p>Лекція № 2. Нормування витрати матеріальних ресурсів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та принципи нормування витрати матеріальних ресурсів. 2. Методи нормування витрати матеріальних ресурсів. 3. Класифікація норм витрати матеріальних ресурсів. 4. Особливості нормування витрати деяких видів матеріальних ресурсів. 5. Законодавче регулювання нормування витрати матеріальних ресурсів в сучасних умовах господарювання.
2	<p>Лекція № 3. Організаційно-технологічні основи матеріально-технічного забезпечення підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація матеріально-технічного забезпечення підприємств. 2. Оцінка ефективності господарських зв'язків у матеріально-технічному забезпеченні підприємства 3. Технологія матеріально-технічного забезпечення виробництва. 4. Показники надходження матеріальних ресурсів на підприємство. 5. Складське господарство як складова матеріально-технічного забезпечення підприємства
3	<p>Лекція № 4. Витрати з матеріально-технічного забезпечення підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність витрат з матеріально-технічного забезпечення підприємства. 2. Систематизація постачальницьких витрат. 3. Формування витрат з матеріально-технічного забезпечення підприємства. 4. Рівень витрат матеріально-технічного забезпечення підприємства. 5. Оцінка економічної ефективності витрат з матеріально-технічного постачання.

4.4. План практичних занять

№	Тема заняття / план
1	<p>Практичне заняття № 1. Теоретичні основи матеріально-технічного забезпечення підприємства</p> <p>1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте три основні етапи розвитку матеріально-технічного забезпечення. 2. Охарактеризуйте кругообіг матеріальних ресурсів на підприємстві. 3. Охарактеризуйте логістичний процес як ланцюг з трьома ланками «постачальники – підприємство – споживачі». 4. Поясніть, що таке елементарний матеріальний потік, назвіть його кількісні і якісні показники. 5. Охарактеризуйте поняття потужність матеріального потоку. 6. Охарактеризуйте логістичну систему підприємства. <p>2. Тестове завдання.</p> <p>Практичне заняття № 2. Управління матеріально-технічного забезпечення підприємства</p> <p>1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть суть етапів процесу руху продукції виробничо-технічного призначення в системі матеріально-технічного забезпечення. 2. Основні цілі матеріально-технічного забезпечення підприємства. 3. Поясніть суть основних завдань матеріально-технічного забезпечення в

	<p>розрізі його функцій.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Назвіть основні завдання служби матеріально-технічного забезпечення підприємства. 5. Структура служби матеріально-технічного забезпечення за товарною, функціональною, за змішаною ознаками. 6. Назвіть переваги і недоліки різних організаційних моделей. <p>2. Тестове завдання.</p>
2	<p>Практичне заняття № 3. Організаційно-технологічні основи матеріально-технічного забезпечення підприємства</p> <p>1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть основні функції служби матеріально-технічного забезпечення. Поясніть їх зміст. 2. Поясніть як функції підрозділів підприємства переплітаються з функціями служби матеріально-технічного забезпечення. 3. За яким показником оцінюється робота підприємства з постачальниками? 4. Назвіть, які основні завдання вирішуються під час закупівлі матеріальних ресурсів. 5. Поясніть сутність транспортування матеріальних ресурсів. 6. Охарактеризуйте основні технологічні операції складу. 7. Охарактеризуйте правильно організований технологічний процес роботи складу. 8. Назвіть види складської техніки та їх призначення. 9. Яке призначення складів у господарській діяльності підприємства? 10. Назвіть основні функції складів. <p>2. Практична ситуація</p>
3	<p>Практичне заняття № 4. Витрати з матеріально-технічного забезпечення підприємства</p> <p>1. Питання для обговорення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте визначення витрат з матеріально-технічного забезпечення підприємства. 2. Яка мета систематизації витрат з постачання? 3. Назвіть групи витрат з постачання та їх склад. 4. За якими показниками можна характеризувати ефективність витрат з постачання? 5. Які заходи необхідно проводити на підприємстві щодо зниження витрат з постачання? <p>2. Практична ситуація</p>

4.5. Типові задачі до групових занять

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи матеріально-технічного забезпечення підприємства

Задача 1

На промисловому підприємстві для виробництва виробу А використовують матеріали різних найменувань, дані про які знаходяться у табл. 1.

Таблиця 1

Вихідні дані

№ з.п.	Найменування матеріалу	Чистова маса матеріалу в од. дет., кг	Загальна витрата матеріалу, кг	Питома витрата матеріалу у у мин. році, кг	Закупівельна ціна матеріалу, грн./кг
1.	Чавун	21,3	143360	27,0	1,65
2.	Феросиліцій	15,8	95200	16,5	3,8
3.	Порошок олов'яний	1,6	9520	2,0	115
4.	Ферохром	4,7	33600	5,8	10,5

Обсяг виробництва виробів А за рік складає 5600 шт. Вартість одного виробу 400 грн. Необхідно визначити:

1. Загальну витрату і питому витрату матеріальних ресурсів.
2. Економію (перевитрату) конкретного виду матеріальних ресурсів.
3. Коефіцієнт корисного використання кожного виду матеріалу.
4. Показники ефективності використання матеріалів.

Задача 2

Визначити річну економію у витратах на матеріали, отриману в результаті реалізації заходів з економії цементу. Вихідні дані:

1. Обсяг будівельно-монтажних робіт на плановий рік – 145,6 тис. грн.
2. Планова норма витрат цементу на 1 тис. грн. БМР – 770 кг
3. Протягом року планується впровадження ряду заходів, що забезпечить зниження витрат цементу у % від потреби в цементі: перевезення цементу у спеціальних вагонах з перевантаженням безпосередньо в механізовані склади – 0,7 %; покращення якості щебеню, гравію, піску – 0,4 %; оснащення підприємств контрольно-вимірними приладами – 0,3 %; впровадження організації приймання, обліку та відпуску цементу – 0,3 %; скорочення браку – 0,2 %.

Задача 3

Визначити економію витрат матеріалів по будівельній організації за рахунок механізованого розкрою і комплектування шпалер в спеціальних майстернях підприємства. Обсяг робіт з наклеювання шпалер на плановий рік: 1480 тис. м². Відходи шпалер: при розкрої на робочому – 7%; при розкрої у спеціальній майстерні – 4 %. Матеріалоємність становить 65 грн. Вартість шпалер у загальній вартості матеріалів становить 14 %. Визначити зміну матеріалоємності виробництва.

Задача 4

Два цехи заводу виробляють двигуни внутрішнього згорання різної потужності. В табл. наведені дані денного обсягу виробництва двигунів у цих цехах та питома витрата прокату чорного металу на кожний двигун. Необхідно порівняти раціональність використання металу, визначивши по кожному цеху питому витрату металу на одиницю потужності двигуна.

Таблиця

Виробництво двигунів різної потужності

Показники	Цех № 1			Цех № 2		
Потужність двигуна, к.с.	30	50	70	80	100	110
Обсяг виробництва, шт.	1500	2500	2000	6000	4500	5700
Питома витрата, кг/двигун	14,4	23	28	26,4	35	29,6

Задача 5

При виготовленні продукту К на підприємстві встановлені такі норми витрат матеріальних ресурсів: сировина 1 – 37 кг, сировина 2 – 12 кг, сировина 3 – 8 кг, матеріали – 3 кг.

Проведена модернізація обладнання, технічні та технологічні випробування засвідчили необхідність змінити норми витрат: по сировині 1 – збільшити на 5 %, сировині 2 – на 8%, по сировині 3 – зменшити на 9%, матеріалах – на 5%. Визначити, як зміниться потреба підприємства у матеріальних ресурсах, якщо річний обсяг виробництва зросте до 36400 одиниць продукції.

Розрахувати можливу економію чи збитки від зміни норм витрати на матеріальні ресурси за умови, що ціна за 1 кг сировини і матеріалів становить: сировина 1 – 40 грн., сировина 2 – 60 грн., сировина 3 – 100 грн., матеріали – 30 грн.

Задача 6

Корисна витрата тканини на виробництво виробу – 5 м². Норма технологічних відходів – 0,6 м², норма організаційно-технічних відходів та втрат тканини – 0,1 м². Фактична витрата тканини склала 6500 м² при плановому обсязі виробництва 1200 виробів в рік. Визначити, як зміниться коефіцієнт використання матеріалу.

Задача 7

На тракторному заводі з відливок, що отримують з ливарного цеху, виготовляють: колесо ведуче, ролик, ланку гусениці, диск гальмівний. Річний обсяг виробництва тракторів – 12 тис. шт. На 1 трактор йде: 2 ведучих колеса, 18 гусеничних ланок, 1 гальмівний диск, 4 ролики. Чистова маса деталей: колесо – 135 кг, ролик – 39,4 кг, ланка – 4 кг, диск – 45 кг. Коефіцієнт використання металу – 0,75. Втрати матеріалу складають 2 %. Визначити потребу підприємства у відливках і матеріальні витрати на виготовлення деталей з врахуванням поворотних відходів, якщо вартість 1 т відливки – 8 тис. грн., поворотних відходів – 1200 грн. за 1 т.

Задача 8

Визначити норму витрати кожного виду матеріалу за таких умов:

1. Маса компоненту відливок на 1 виріб складає 80 кг.
2. Відливка складається з трьох компонентів у такій структурі: матеріал А – 20 %, матеріал Б – 30 %, матеріал В – 50 %.
3. Угар та безповоротні відходи становлять відповідно за матеріалами 8 %, 3 %, 10 % маси відливки.

Задача 9

Розрахувати потребу підприємства у паливі на основі даних:

1. Обсяг виробництва:
чавун сірий – 36400 т,
чавун ковкий – 32500 т,
поковки – 27800 т.

2. Норми витрати палива на технологічні операції:

- виплавку сірого чавуна – 0,26 т ум. палива на 1 т придатного (кокс);
- виплавку ковкого чавуна – 0,38 т ум. палива на 1 т придатного (кокс);
- відпалювання ковкого чавуна – 0,47 т ум. палива на 1 т придатного (вугілля);
- нагрівання поковок – 0,19 т ум. палива на 1 т придатного (мазут);
- гартування деталей – 0,11 т ум. палива на 1 т придатного (мазут);
- сушка стержнів – 0,09 т ум. палива на 1 т литва сірого і ковкого чавуна (вугілля).

3. Коефіцієнт переведення натурального палива в умовне: вугілля – 0,88; кокс – 0,93; мазут – 1,43.

Задача 10

Визначити, скільки днів роботи можуть забезпечити запаси матеріалів, наявні на складах підприємства, та їх відповідність нормам запасів (в днях, %). Вихідні дані розміщені в табл.

Таблиця

Вихідні дані

Матеріали	Залишок на початок року	Витрачено протягом минулого року	Норма запасу, днів
Сталь, т	220	800	80
Ліс, м ³	525	7200	32
Скло віконне, м ²	900	9000	35
Цегла, тис. шт.	120	1200	30
Цемент, т	400	3300	40

Задача 11

За даними роботи підприємства (табл.) визначити:

1. Величину залишків кожного виду матеріалів на кінець року та їх фактичний запас в днях.
2. Норму виробничого запасу у натуральному вимірі.

Таблиця

Вихідні дані

Вид матеріалу	Залишки на поч. року	Поступило протягом року	Витрачено протягом року	Норма запасу, днів
Деревина, м ³	450	3960	3600	40
Лісоматеріали, м ³	1503	4887	4680	75
Цемент, т	150	3978	4020	15

Задача 12

За даними поступлення матеріалів на підприємство (табл.) необхідно визначити:

1. Середній розмір партії постачання матеріалів.
2. Середній інтервал між поставками.
3. Норму поточного запасу у натуральних показниках.
4. Страховий запас.

Таблиця

Вихідні дані

Дата поступлення	05.01	15.02	25.03	10.04	25.05	25.07	10.08	20.08	30.10	10.11	15.12
Об'єм поставки, т	9	8	14	12	10	15	12	17	8	10	10

Задача 13

Підприємство у звітному році мало середній запас металу 25 днів. Річна витрата цього металу становить 900 т. У плановому році передбачаються заходи щодо скорочення терміну поставки металу на підприємство, що призведе до зменшення норми запасу на 4 дні. Визначити зміну у відносному розмірі запасу та величину вивільнення металу із запасу в натуральному і вартісному вимірі. Вартість однієї тони металу становить 3700 грн.

Задача 14

Річна потреба в матеріалах становить 1550 шт., кількість робочих днів у році – 226 днів. Підприємством встановлено оптимальний розмір запасу 75 шт., термін поставки – 10 днів, можлива відстрочка поставки – 2 дні. Визначити параметри системи управління запасами з фіксованим розміром запасу (гарантований рівень, поточний і максимально бажаний рівні запасу).

Задача 15

Розрахувати параметри системи управління запасами з фіксованими інтервалами між замовленнями, якщо річна потреба в матеріалах складає 1000 деталей, кількість робочих днів у році 220, оптимальний розмір замовлення 60 деталей, час поставки – 15 днів, можлива відстрочка поставки 3 дні.

Задача 16

Підприємство, яке виготовляє мийки кухонні, закупає на ливарному заводі відливки. Щоденно підприємство виготовляє 40 мийок. Кількість робочих днів у році – 250. Витрати на зберігання однієї відливки становлять 1,5 грн. Витрати на здійснення одного замовлення – 70 грн. Ливарний завод поставляє свою продукцію такими партіями: 300, 600, 900, 1200, 1500 шт.

Необхідно визначити таку партію закупівель, щоб витрати на зберігання і виконання одного замовлення були мінімальними. Визначити кількість замовлень та інтервал між замовленнями за оптимальної партії поставки.

Задача 17

Підприємство закупає сировину, річна потреба в якій становить 500 т. Витрати на формування одного замовлення становлять 200 грн. Річні витрати на зберігання сировини складають 20 тис. грн. Визначити оптимальний розмір замовлення, кількість замовлень у рік та інтервал між замовленнями.

Задача 18

На підприємстві, що займається виробництвом хлібобулочних виробів, необхідно здійснити ABC-аналіз виробничих запасів. Зробити висновки щодо управління запасами кожної групи. Вихідні дані для розрахунку наведені в табл.

Таблиця

Вихідні дані

Сировина	Од. вим.	Споживання за місяць	Закупівельна ціна
Дріжджі	кг	10	5
Масло	кг	100	40,0
Молоко	л	500	2,4
Борошно	кг	2000	2,0
Сіль	кг	100	1,5
Сода	кг	50	3,5
Харчові добавки	кг	30	15
Цукор	кг	500	6,0

Змістовний модуль 2. Організаційно-технологічні основи матеріально-технічного забезпечення підприємства

Задача 1

Із металу виготовляють виріб А-123, який складається із 4 деталей. Виходячи із даних табл. 1, необхідно розрахувати потребу в металі на товарний випуск продукції та зміну незавершеного виробництва. Обсяг продукції, що випускається, складає за рік 10000 виробів.

Таблиця

Вихідні дані

Номер деталі	Норма витрати на деталь, кг	Кількість деталей у виробі	Кількість деталей у незавершеному виробництві	
			на кінець року	на початок року
123-15	1	5	2000	1000
123-17	2	3	5000	3000
123-19	5	2	3000	3000
123-21	1	2	2000	6000

Задача 2

Із дощок хвойних порід на деревообробному комбінаті виготовляють 4 види виробів. Виходячи із даних табл. 2, визначити, яку кількість дощок необхідно закласти у бізнес-план підприємства. Вартість 1 м³ лісоматеріалів – 500 грн. Залишок дощок на початок року – 300 м², поточний запас – 25 днів, підготовчий запас – 5 днів, страховий запас – 2 дні.

Таблиця

Вихідні дані

Види виробів	Норма витрати, м ³	Обсяг виробництва
Стільниця, м ²	1,5	100
Рама віконна, шт.	0,7	500
Дверні блоки, шт.	3,5	200
Паркетна дошка, м ²	1,2	1000

Задача 3

Підприємство протягом року виготовляє 1000 диванів. Необхідно визначити річну потребу підприємства у матеріалах для виготовлення м'яких меблів при умові, що підприємство працює 251 день у році. Вихідні дані знаходяться у табл.

Таблиця

Вихідні дані

Вид матеріалу	Норма витрати на виріб	Закупівельна ціна, грн.	Запас, днів		
			поточний	Підготовчий	страховий
Деревина, м ²	3,0	25	10	6	3
Тканина лицювальна, м ²	10,0	75	15	1	2
Тканина набивна, м ²	5,5	20	10	1	1
Фурнітура, компл.	10	25	20	1	2

Задача 4

Цех підприємства виготовляє вироби із сталеві стрічки, товщиною 0,55 мм. Програми випуску цих виробів за місяць – 750 одиниць. Норма витрати стрічки – 15 кг на один виріб. Матеріали завозять в цех 1 раз на 5 днів, залишок невикористаної стрічки на складі на початку місяця був 1100 кг. Визначити ліміт цеху на сталеву стрічку з розрахунку на місяць роботи.

Задача 5

Підприємство протягом року мало виробничі запаси у таких розмірах, м²: січень – 400, лютий – 450, березень – 350, квітень – 420, травень – 700, червень – 800, липень – 850, серпень – 850, вересень – 500, жовтень – 450, листопад – 480, грудень – 400. Витрати на зберігання матеріалів за рік становлять 5000 грн., площа складського приміщення – 70 м², середньоденна витрата матеріалу становить 60 м². Визначити: вантажооборот складу, питомий вантажооборот, коефіцієнт нерівномірності завантаження складу.

Задача 6

Підприємство протягом року мало виробничі запаси у таких розмірах, м²: січень – 400, лютий – 450, березень – 350, квітень – 420, травень – 700, червень – 800, липень – 850, серпень – 850, вересень – 500, жовтень – 450, листопад – 480, грудень – 400. Витрати на зберігання матеріалів за рік становлять 5000 грн., площа складського приміщення – 70 м², середньоденна витрата матеріалу становить 60 м². Визначити сумарну роботу складу та собівартість зберігання вантажів на складі.

Задача 7

Хлібозаводу необхідно обрати одного із трьох можливих постачальників борошна для виробництва хлібубулочних виробів. Необхідно розрахувати рейтинг постачальників і вибрати кращого, використовуючи такі дані:

1. Із поставленої партії борошна, яка дорівнює 500 кг, у першого постачальника 10 % обсягу поставки не відповідало нормативній вологості, у другого – 15%, у третього – 5 %.

2. Ціна у постачальників така:

– першого – 2200 грн./т, зі знижкою 4%;

– другого – 2000 грн./т, зі знижкою 3 %;

– третього – 2300 грн./т, знижка відсутня.

Транспортні витрати: у першого постачальника – 100 грн., другого – 300 грн., у третього транспортні витрати включені у ціну продукції.

3. Терміни поставки у днях:

першого постачальника – 12 днів, другого – 11 днів, третього – 10 днів.

Задача 8

Підприємство у процесі виробництва продукції використовує 2 види комплектуючих (А і Б). Маючи інформацію, що міститься у табл. 4, необхідно:

1. Прийняти рішення: закуповувати чи самостійно виробляти комплектуючі.

2. Визначити розмір прибутку підприємства у випадку власного виробництва всіх комплектуючих і розмір прибутку підприємства за прийнятого у п.1 рішення.

Підприємство виготовляє автомобільні причепа обсягом 1000 шт. на рік і реалізує їх на ринку за ціною 3500 грн. кожний.

Таблиця

Вихідні дані

№ з.п.	Показники	Комплектуючі	
		А	Б
1.	Витрати основних матеріалів, грн.	900	500
2.	Витрати допоміжних матеріалів, грн.	100	10
3.	Прямі витрати на оплату праці на од. продукції, грн.	500	300
4.	Інші прямі витрати на од. продукції, грн.	90	40
5.	Закупівельна ціна комплектуючого, грн.	1450	1350
6.	Постійні витрати	25000	

Задача 9

Відомі такі дані про поступлення матеріалів (табл.):

Таблиця

Вихідні дані

Заготовки матеріалів	Планові заготовки	Фактичні поставки	Ціна матеріалів
А, тонн	210	190	400

Б, тонн	90	50	650
В, м ²	800	750	250

Визначити коефіцієнт комплектності і коефіцієнт виконання плану по комплектності і зробити висновки за даними розрахунків.

Задача 10

Дані про поступлення матеріалів на підприємство представлені у табл. Необхідно визначити ступінь виконання плану постачання і ритмічність постачання і зробити висновки за даними розрахунків.

Таблиця

Матеріали	План заготівлі, т	Фактичне поступлення, т
Полегшені балки та швелери	250	250
Фасонні профілі	30	15
Прокат сталевий	1200	1200
Дрібносерійний прокат	150	200
Конструкційна сталь	1340	1300
Листовий прокат	3100	3200

Задача 11

На підприємство матеріали поступали у таких обсягах за місяцями.

Таблиця

Місяць	Поступлення матеріалів наростаючим підсумком, т					
	А		Б		В	
	План	Фактично	План	Фактично	План	Фактично
Квітень	350	280	85	100	130	80
Травень	750	650	170	190	250	156
Червень	1020	800	250	240	400	425

Визначити коефіцієнт синхронності поступлення матеріалів на підприємство і зробити висновки за даними розрахунків.

Задача 12

Підприємство протягом року здійснювало витрати на забезпечення виробництва матеріальними ресурсами у таких розмірах (табл.):

Таблиця

Витрати на постачання	Сума, тис. грн.
Витрати на транспортування матеріалів до підприємства	85
Заробітна плата складського персоналу	240
Витрати на сушку і порізку деревини	300
Запасні частини для навантажувачів	70
Заробітна плата працівників управління служби постачання	350
Витрати на охорону складських приміщень	400
Канцелярські витрати	55
Придбання кондиціонерів для складських приміщень	240
Будівництво стелажів	320
Опалення складів	150
Комунальні витрати на адміністративні приміщення	105
Перевезення матеріалів до виробничих цехів	30
Заробітна плата вантажників	130
Амортизаційні відрахування навантажувально-розвантажувальної техніки	80

Амортизаційні відрахування складських приміщень	45
Водопостачання складських приміщень	130
Нестача матеріалів при зберіганні	25

Необхідно:

1. Виділити основні групи витрат на постачання та розрахувати суму витрат за кожною групою і в цілому по підприємству.
2. Визначити структуру витрат з постачання.
3. Розрахувати загальний рівень витрат з постачання, якщо загальна сума поставлених на підприємство матеріалів становила у звітному періоді 3500 тис. грн.

Задача 13

Підприємство, яке займається виробництвом хлібобулочних виробів, реалізувало у звітному році продукцію на суму 10450 тис. грн. Собівартість товарної продукції становить 8700 тис. грн. Витрати на сировину і матеріали у собівартості товарної продукції становили 6800 тис. грн., при цьому на підприємство всіх матеріалів було завезено на суму 7300 тис. грн. Для забезпечення підприємства сировиною і матеріалами служба постачання здійснювала витрати у розмірі 895 тис. грн.

Необхідно розрахувати показники ефективності витрат з постачання і дати оцінку їх рівню.

4.6. Завдання для самостійної роботи

Самостійна навчальна робота студента є обов'язковою частиною навчального процесу. Самостійна навчальна робота розрахована на формування практичних навичок у роботі студентів зі спеціальною літературою, орієнтація їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення набутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем функціонування й розвитку підприємства.

Теми есе з дисципліни «Матеріально-технічне забезпечення підприємства»

1. Методи лінійного програмування для раціонального використання ресурсів.
2. Логістичне управління матеріально-технічним забезпеченням підприємств.
3. Рівень забезпеченості матеріально-технічними засобами торгових підприємств та ефективність їх використання.
4. Оцінка сучасної державної політики щодо підтримки забезпечення підприємств матеріально-технічними засобами.
5. Організаційно-економічні заходи формування ефективного забезпечення матеріально-технічними засобами підприємств.
6. Організація купівлі вживаної техніки для підприємств.
7. Обґрунтування оптимального складу машинно-тракторного парку підприємств.
8. Удосконалення методу оптимізації рівнів запасів.
9. Формування оптимального розміру замовлення комплектуючих виробів.
10. Інформаційне забезпечення системи управління МТЗ.
11. Удосконалення моделей формування потреби в запасних частинах для складних структурованих систем.
12. Удосконалення моделей оптимізації рівнів запасів і формування оптимального розміру замовлення комплектуючих виробів на основі методів теорії масового обслуговування.
13. Аналіз забезпечення підприємства матеріальними ресурсами.
14. Економічні моделі управління запасами матеріалів.
15. Методи планування потреб у матеріальних ресурсах на підприємстві і джерела їх надходження.

16. Зміст та економічна характеристика потенціалу матеріальних ресурсів.
17. Стратегічний аналіз ефективного використання потенціалу матеріальних ресурсів.
18. Управління матеріально-технічним забезпеченням підприємства та формування доданої вартості.
19. Вплив матеріально-технічного забезпечення на величину доданої вартості.
20. Поетапний процес розробки матеріально-технічного забезпечення з урахуванням життєвого циклу підприємства.
21. Переваги та недоліки сучасної системи матеріально-технічного забезпечення.
22. Удосконалення матеріально-технічного забезпечення на основі впровадження сучасних логістичних принципів.
23. Системний похід в організації матеріального технічного забезпечення підприємств.
24. Системно-відтворювальний підхід розвитку матеріально-технічної бази (МТБ) підприємства.
25. Формування і використання матеріально-технічної бази на інноваційній основі.
26. Фінансовий лізинг як механізм державної підтримки техніко-технологічного забезпечення.
27. Удосконалення формування та функціонування ринку матеріально-технічних засобів.
28. Основні економічні закономірності формування і використання МТБ.
29. Інноваційні підсистеми розвитку МТБ і основні структурні елементи їх реалізації в виробництві України.
30. Нові підходи до матеріально-технічного забезпечення підприємств

Забезпечення освітнього процесу

Вимагає використання мультимедійного забезпечення, зокрема, проектора на практичних заняттях (з окремих тем), wi-fi та програмного забезпечення як то Word, Excel, PowerPoint.

5. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з дисципліни «Матеріально-технічне забезпечення підприємства»

Денна форма навчання

Кількість годин СРС за навчальним планом: 96 годин

Самостійна робота студента – виконується в межах групового заняття відповідно до його тематики. Мета полягає у закріпленні і перевірці знань з великих за обсягом матеріалу тем.

Види самостійної роботи	Трудо-місткість (годин)	Планові терміни виконання	Форми контролю	Максимальна кількість балів
<i>Види робіт на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях</i>				
1. Підготовка до практичних (семінарських) занять	13	Протягом семестру	Опитування та виконання практичних завдань на групових заняттях та в системі Moodle	15x0,6=9
2. Самостійне опрацювання додаткової літературних джерел та питань для самоконтролю засвоєння змісту навчального	17	Протягом семестру	Виконане завдання в системі Moodle	8x0,5=4

Види самостійної роботи	Трудо-місткість (годин)	Планові терміни виконання	Форми контролю	Максимальна кількість балів
матеріалу				
4. Підготовка есе	10	Протягом семестру	Тези в системі Moodle	2x1=2
5. Підготовка до модульного контролю та іспиту	5	Протягом семестру	Аудиторна робота	2x2=4
<i>Разом балів за СРС</i>	96			19

Заочна форма навчання

Кількість годин СРС за навчальним планом: 134 годин

Самостійна робота студента – виконується в межах групового заняття відповідно до його тематики. Мета полягає у закріпленні і перевірці знань з великих за обсягом матеріалу тем.

Види самостійної роботи	Трудо-місткість (годин)	Планові терміни виконання	Форми контролю	Максимальна кількість балів
<i>Види робіт на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях</i>				
1. Підготовка до практичних (семінарських) занять	58	Протягом семестру	Опитування та виконання практичних завдань на групових заняттях та в системі Moodle	4x2=8
2. Самостійне опрацювання додаткової літературних джерел та питань для самоконтролю засвоєння змісту навчального матеріалу	47	Протягом семестру	Виконане завдання в системі Moodle	4x1=4
3. Підготовка есе	24	Протягом семестру	Тези в системі Moodle	1x3=3
4. Підготовка до контрольної роботи та заліку	5	Протягом семестру	Аудиторна робота	2x2=4
<i>Разом балів за СРС</i>	134			19

6. Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій з курсу
2. 3. Пакет тестових завдань
4. Пакет візуалізації
5. Теми есе для самостійної підготовки
6. Модульна контрольна робота
7. Рекомендована базова і додаткова література з курсу

Методи навчання та форми оцінювання

Програмні результати навчання ОП	Методи навчання	Форми оцінювання
РН 1. Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності	Практичне заняття, самостійна робота	Тест, практичні ситуації, підготовка есе
РН 4. Застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з представниками різних професійних груп.	Практичне заняття, самостійна робота	Тест, практичні ситуації, підготовка тез
РН 7. Оцінювати продукцію, товари, послуги, а також процеси, що відбуваються в підприємницьких, торговельних та/або біржових структурах, і робити відповідні висновки для прийняття управлінських рішень.	Практичне заняття, самостійна робота	Тест, практичні ситуації, підготовка есе
РН 9. Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.	Практичне заняття, самостійна робота	Тест, практичні ситуації, підготовка есе
РН 10. Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.	Практичне заняття, самостійна робота	Тест, практичні ситуації, підготовка есе
РН 11. Вміти розробляти і впроваджувати проекти для виконання управлінських рішень щодо фінансово-економічних результатів і ризиків діяльності підприємства.	Практичне заняття, самостійна робота	Тест, практичні ситуації, підготовка есе

7. Забезпечення освітнього процесу

Використання електронного навчання в системі Moodle ЧНУ ім. Петра Могили.

8. Підсумковий контроль

У цьому розділі наведено питання до змістових модулів, «0» варіант модульної контрольної роботи, типові тестові завдання, питання до заліку, які свідчити про успішність засвоєння матеріалу студентом.

9. Питання до заліку

1. Охарактеризуйте етапи становлення матеріально-технічного забезпечення підприємства.
2. Дайте визначення матеріальному потоку. Назвіть показники, що характеризують матеріальний потік.

3. Назвіть функції та завдання матеріально-технічного забезпечення підприємства.
4. Охарактеризуйте показники, які застосовуються у матеріально-технічному забезпеченні підприємства.
5. Охарактеризуйте організаційну модель служби матеріально-технічного забезпечення. Назвіть переваги і недоліки різних організаційних моделей.
6. Поясніть сутність запасів і виробничих запасів підприємства.
7. Поясніть мотиви створення запасів на підприємстві.
8. Які існують види виробничих запасів?
9. Який порядок нормування поточного, підготовчого та страхового запасів?
10. Назвіть показники рівня і оборотності виробничих запасів.
11. Поясніть економічний механізм прискорення оборотності виробничих запасів.
12. Як визначається оптимальна величина партії закупівлі матеріальних ресурсів?
13. Які ви знаєте системи управління виробничими запасами?
14. Поясніть поняття „норма витрати матеріальних ресурсів”.
15. Поясніть сутність та перерахуйте принципи нормування.
16. Які види норм витрати матеріалів ви знаєте?
17. З яких елементів складається норма витрати матеріалів?
18. Назвіть методи нормування витрати матеріальних ресурсів. Поясніть позитивні та негативні сторони кожного з них.
19. Поясніть порядок нормування основних матеріалів, палива на виробничі цілі, матеріалів при експлуатації машин та механізмів.
20. Поясніть мету та основні принципи формування нормативної бази підприємства.
21. Поясніть сутність поняття матеріальних ресурсів підприємства.
22. Охарактеризуйте показники витрат матеріальних ресурсів на підприємстві.
23. Охарактеризуйте показники рівня використання матеріальних ресурсів на підприємстві.
24. Охарактеризуйте показники ефективності використання матеріальних ресурсів.
25. Поясніть сутність раціонального використання та економії матеріальних ресурсів.
26. Охарактеризуйте напрями, джерела та резерви економії матеріальних ресурсів.
27. Назвіть основні функції служби матеріально-технічного забезпечення. Поясніть, як ви розумієте їх зміст.
28. За допомогою якого планування здійснює свою роботи служба матеріально-технічного забезпечення підприємства?
29. Поясніть сутність господарських зв'язків у матеріально-технічному забезпеченні.
30. Назвіть форми та системи постачання.
31. Дайте порівняльну характеристику традиційної та оперативної системи постачання.
32. Опишіть основні розділи договору постачання.
33. Назвіть основні напрями організаційно-економічних заходів, що направлені на підвищення ефективності господарських зв'язків.
34. Дайте характеристику основним етапам матеріально-технічного забезпечення.
35. Порядок визначення потреби підприємства у матеріальних ресурсах.
36. Назвіть основні етапи вибору постачальників.
37. За яким показником оцінюється робота підприємства з постачальниками?
38. Назвіть, які основні завдання вирішуються під час закупівлі матеріальних ресурсів.
39. Поясніть сутність транспортування матеріальних ресурсів.
40. Охарактеризуйте види транспортних засобів.
41. За якими критеріями можна оцінити різні види транспортних засобів?
42. Завдання та порядок забезпечення цехів та дільниць матеріалами.
43. Назвіть переваги та недоліки активної та пасивної системи забезпечення робочих місць.
44. Що слід розуміти під технічним забезпеченням підприємства?
45. Які фактори впливають на термін заміни обладнання?
46. Що ви розумієте під життєвим циклом обладнання? Назвіть основні стадії життєвого циклу обладнання.

47. Поясніть методику визначення потреби в обладнанні для виконання виробничої програми.
48. Назвіть основні фінансові джерела поновлення обладнання.
49. Які економічні показники характеризують рівень технічного забезпечення підприємства?
50. Яке призначення складів у господарській діяльності підприємства?
51. Назвіть основні функції складів.
52. Які ви знаєте види складів?
53. Охарактеризуйте основні технологічні операції складу.
54. Назвіть види складської техніки та їх призначення.
55. За якими показниками можна оцінити роботу складів?
56. Дайте визначення витрат з матеріально-технічного забезпечення підприємства.
57. Яка мета систематизації витрат з постачання?
58. Назвіть групи витрат з постачання та їх склад.
59. За якими показниками можна характеризувати ефективність витрат з постачання?
60. Які заходи необхідно проводити на підприємстві щодо зниження витрат з постачання?

10. Типові тестові завдання

Тестовий контроль знань

1. Матеріально-технічне забезпечення – це:

- а) процес постачання на підприємство сировини, матеріалів, напівфабрикатів, готових виробів для виробничого і невиробничого споживання, а також процес збуту продукції підприємства;
- б) процес постачання на підприємство сировини, матеріалів, напівфабрикатів, готових виробів, які необхідні для виробничого і невиробничого споживання, відповідно до визначених потреб та у певні терміни;
- в) процес, який об'єднує постачання, виробництво, розподіл і збут у межах мікрологістичної системи з метою раціональної організації виробництва та підвищення ефективності господарської діяльності підприємства.

2. Навчальна дисципліна „Матеріально-технічне забезпечення підприємства” вивчає

- а) підприємство як виробничу та економічну систему;
- б) систему матеріально-технічного забезпечення за різних форм господарювання та вплив її на результати господарської діяльності підприємства;
- в) підприємство як виробничу та економічну систему та вплив матеріально-технічного забезпечення на результати господарської діяльності підприємства.

3. Предметом навчальної дисципліни „Матеріально-технічне забезпечення підприємства” є

- а) сукупність методів, способів та прийомів безперебійного забезпечення підприємства сировиною і матеріалами;
- б) дослідження економічної системи підприємства;
- в) дослідження виробничої системи підприємства.

4. Важливим завданням дисципліни „Матеріально-технічне забезпечення підприємства” є

- а) визначення результатів господарської діяльності підприємства та їх взаємозв'язок;
- б) розуміння взаємозв'язку матеріально-технічного забезпечення з результатами господарської діяльності підприємства;
- в) розуміння взаємозв'язку між постачанням, виробництвом і збутом продукції підприємства та визначення результатів його господарської діяльності.

5. При вивченні дисципліни „Матеріально-технічне забезпечення підприємства” використовуються такі методи:

- а) загальні і спеціальні;
- б) розширені і вузькі;
- в) наукові та експериментальні.

6. Процес руху певної сукупності об’єктів, що існують як єдине ціле, називають:

- а) матеріальний потік;
- б) інформаційний потік;
- в) потік як економічна категорія.

7. Продукція будь-якого підприємства у своєму русі проходить такі сфери:

- а) виробництво і збут;
- б) виробництво, виробничі запаси, збут;
- в) виробництво і обіг.

8. Рух та зберігання матеріалів і товарів, який починається з транспортування від постачальників і закінчується післяпродажним сервісом у споживачів представляє

- а) потік як економічна категорія;
- б) матеріальний потік;
- в) інформаційний потік.

9. Сукупність ресурсів одного найменування, які рухаються від конкретного джерела виробництва до місця споживання, утворюють

- а) інформаційний потік;
- б) елементарний матеріальний потік;
- в) інтегральний матеріальний потік.

10. Час переміщення одиниці матеріальних ресурсів, напівфабрикатів і готової продукції – це

- а) потужність матеріального потоку;
- б) інтенсивність матеріального потоку;
- в) якість матеріального потоку.

11. Обсяги продукції, які переміщуються за одиницю часу, вимірюються показником:

- а) потужність матеріального потоку;
- б) інтенсивність матеріального потоку;
- в) якість матеріального потоку.

12. Рух та зберігання інформації, що необхідний для координації логістичних функцій за рахунок продуктово-ринкового прогнозування, аналізу поточного стану, оперативно-календарного планування матеріального потоку називається:

- а) інформаційний потік;
- б) елементарний матеріальний потік;
- в) інтегральний матеріальний потік.

13. Мікрологістична система підприємства представлена такими підсистемами:

- а) постачання, маркетинг, дослідження ринку;
- б) виробництво і збут;
- в) постачання, виробництво, розподіл і збут.

14. До основних цілей матеріально-технічного забезпечення можна віднести:

- а) безперебійне забезпечення виробництва матеріалами, оптимізація господарських зв'язків, раціональне використання матеріальних ресурсів;
- б) безперебійне забезпечення виробництва матеріалами, маневрування матеріальними ресурсами, швидка реалізація продукції, зменшення собівартості продукції;
- в) проведення рекламної кампанії, швидка реалізація продукції, розробка заходів щодо покращання використання основних фондів підприємства.

15. До функцій матеріально-технічного забезпечення належать:

- а) визначення потреби у матеріалах, виробництво продукції, збут продукції;
- б) нормування витрат матеріалів, визначення потреби у матеріалах, організація закупівель, збереження матеріальних ресурсів;
- в) виробництво продукції, збут продукції, проведення рекламної кампанії.

16. У матеріально-технічному забезпеченні використовуються такі показники:

- а) натуральні, умовно-натуральні;
- б) вартісні;
- в) натуральні, умовно-натуральні, вартісні.

17. Під матеріальними ресурсами розуміють:

- а) засоби праці, які, впливаючи на предмети праці, виготовляють продукцію;
- б) засоби та предмети праці, що беруть участь у виробничому процесі;
- в) всі види сировини, матеріалів, палива, енергії, які використовуються на підприємстві і є предметами подальшої переробки.

18. Як частина оборотних фондів матеріальні ресурси представляють собою:

- а) виробничі запаси, незавершене виробництво;
- б) основні і допоміжні матеріали;
- в) матеріали у незавершеному виробництві.

19. Які показники відносяться до показників витрат матеріальних ресурсів:

- а) матеріаловіддача та матеріалоемність;
- б) вихід придатної продукції, коефіцієнт корисного використання матеріалу;
- в) загальна витрата матеріалів, питома витрата матеріалів.

20. Які показники відносяться до показників ефективності використання матеріальних ресурсів:

- а) матеріаловіддача та матеріалоемність;
- б) вихід придатної продукції, коефіцієнт корисного використання матеріалу;
- в) загальна витрата матеріалів, питома витрата матеріалів.

21. Які показники відносяться до показників рівня використання матеріальних ресурсів:

- а) матеріаловіддача та матеріалоемність;
- б) вихід придатної продукції, коефіцієнт корисного використання матеріалу;
- в) загальна витрата матеріалів, питома витрата матеріалів.

22. За допомогою питомої витрати матеріальних ресурсів

- а) порівнюють поточну витрату із встановленою нормою та з витратою за попередній період;
- б) проводять розрахунок економії або перевитрати матеріалів;
- в) порівнюють поточну витрату із встановленою нормою та з витратою за попередній період, проводять розрахунок економії або перевитрати матеріалів.

23. Вихід придатної продукції характеризує:

- а) вилучення придатного продукту із перероблюваної сировини;
- б) величину чистої маси матеріалу, що входить у виріб, у загальній витраті матеріалу;
- в) обсяг продукції на одиницю витраченого матеріалу.

24. Коефіцієнт корисного використання характеризує:

- а) вилучення придатного продукту із перероблюваної сировини;
- б) величину чистої маси матеріалу, що входить у виріб, у загальній витраті матеріалу;
- в) обсяг продукції на одиницю витраченого матеріалу.

25. Під матеріалоємністю розуміють:

- а) кількість продукції, що виготовляється за допомогою одиниці конкретного виду матеріальних ресурсів;
- б) середню фактичну витрату матеріальних ресурсів на одиницю продукції;
- в) величину чистої маси матеріалу, що входить у виріб, у загальній витраті матеріалу.

26. Охарактеризуйте значення матеріалоємності 0,75 грн./грн., що отримано в результаті господарської діяльності підприємства:

- а) підприємство у звітному році виготовило продукції на 0,75 грн., витративши при цьому 1 грн. сировини і матеріалів;
- б) підприємство у звітному році мало 0,75 грн. запасу матеріалів на кожну гривню витрачених матеріалів;
- в) у звітному році для виготовлення 1 грн. продукції підприємство витратило 75 коп. матеріалів.

27. Економія матеріальних ресурсів – це

- а) зниження витрати матеріалів на одиницю продукції при підвищенні або збереженні її якості;
- б) витрата матеріальних ресурсів на рівні мінімуму при виробництві одиниці продукції;
- в) підвищення рівня їх корисного використання порівняно з нормою витрати.

28. Організаційно-правові заходи щодо залучення в оборот деякої частини матеріальних ресурсів із потенційно можливих джерел економії представляють собою

- а) резерви економії матеріальних ресурсів;
- б) напрями економії матеріальних ресурсів;
- в) джерела економії матеріальних ресурсів.

29. Реальне, фізичне, потенційно можливе вивільнення деякої частини матеріальних ресурсів – це

- а) резерви економії матеріальних ресурсів;
- б) напрями економії матеріальних ресурсів;
- в) джерела економії матеріальних ресурсів.

30. Невикористані можливості вивільнення матеріальних ресурсів – це

- а) резерви економії матеріальних ресурсів;
- б) напрями економії матеріальних ресурсів;
- в) джерела економії матеріальних ресурсів.

31. Які із вказаних джерел можемо віднести до прямої економії матеріальних ресурсів:

- а) удосконалення технології виробництва, заміна дефіцитних матеріалів матеріалами-замінниками, зменшення розмірів виробів;

б) заміна дефіцитних матеріалів матеріалами-замінниками, скорочення втрат при зберіганні;

в) використання вторинної сировини, реалізація понаднормативних запасів, скорочення втрат при зберіганні.

32. Які із вказаних джерел можемо віднести до непрямой економії матеріальних ресурсів:

а) удосконалення технології виробництва, заміна дефіцитних матеріалів матеріалами-замінниками, зменшення розмірів виробів;

б) заміна дефіцитних матеріалів матеріалами-замінниками, скорочення втрат при зберіганні;

в) використання вторинної сировини, реалізація понаднормативних запасів, скорочення втрат при зберіганні.

33. Економічний механізм економії матеріальних ресурсів проявляється у

а) зменшенні обсягу виробництва продукції при тих самих витратах матеріальних ресурсів і, таким чином, знижує собівартість продукції;

б) збільшенні обсягів виробництва і збільшенні собівартості продукції;

в) зменшенні обсягів виробництва при тих самих витратах матеріалів, зниженні собівартості одиниці продукції, економії капітальних вкладень.

34. Норма витрати матеріальних ресурсів – це

а) планово визначена величина витрати матеріальних ресурсів, що встановлюється на запланований обсяг виробництва, з урахуванням рівня техніки і організації виробництва;

б) планово визначена величина витрати матеріальних ресурсів, що встановлюється на одиницю продукції, з урахуванням рівня техніки і організації виробництва;

в) фактична витрата матеріальних ресурсів, що встановлюється на одиницю продукції в конкретних умовах виробництва.

35. Мета встановлення норми:

а) норма як директивний показник у плануванні виробництва;

б) норма виступає як обмеження витрат при виготовленні продукції;

в) норма встановлюється для досягнення вимог щодо якості продукції.

36. Норма витрати матеріальних ресурсів складається з таких елементів:

а) корисної витрати матеріалів та відходів у виробництві;

б) корисної витрати матеріалів, технологічні відходи і втрати, організаційно-технічні відходи і втрати;

в) корисної витрати матеріальних ресурсів.

37. Корисна витрата – це

а) маса матеріалу, що використовувався для виробництва одного виробу з врахуванням його властивостей;

б) маса готового виробу, що залежить від його конструкції і матеріалу, що застосовується;

в) залишки основного матеріалу з одиниці продукції.

38. Технологічні відходи – це

а) залишки вихідного матеріалу, які не можемо використати для виготовлення тих деталей, при виробництві яких вони виникли;

б) частини матеріалу, що не може бути використана на даному етапі технічного розвитку виробництва;

в) залишки матеріалу або його втрати, що утворюються поза технологічним процесом і залежать від організаційно-технічних факторів виробництва.

39. Втрати матеріальних ресурсів – це

а) залишки вихідного матеріалу, які не можемо використати для виготовлення тих деталей, при виробництві яких вони виникли;

б) частини матеріалу, що не може бути використана на даному етапі технічного розвитку виробництва;

в) залишки матеріалу або його втрати, які утворюються поза технологічним процесом і залежать від організаційно-технічних факторів виробництва.

40. Недоліками статистичного методу є:

а) складність у розрахунках;

б) неможливість правильно виявити і мобілізувати резерви економії матеріалів;

в) встановлення норми не на плановий, а на фактичний рівень організації виробництва.

41. Недоліками розрахунково-аналітичного методу є

а) складність у розрахунках;

б) неможливість правильно виявити і мобілізувати резерви економії матеріалів;

в) встановлення норми не на плановий, а на фактичний рівень організації виробництва.

42. Недоліками дослідного методу є:

а) складність у розрахунках;

б) неможливість правильно виявити і мобілізувати резерви економії матеріалів;

в) встановлення норми не на плановий, а на фактичний рівень організації виробництва.

43. Виробничі запаси – це

а) визначена маса засобів виробництва і готової продукції, яка постійно знаходиться на складах підприємства, є умовою безперервного процесу виробництва;

б) сировина, матеріали, паливо, напівфабрикати, комплектуючі вироби на складах підприємства, які ще не вступили у процес виробництва;

в) готова продукція, що знаходиться на складах підприємства і є умовою безперервності виробництва і реалізації продукції.

44. Оснований мотив створення запасів – це

а) матеріали, сировина, комплектуючі тощо мають сезонний характер виробництва, тому вони завозяться на підприємство в певні періоди;

б) є ймовірність порушення графіку постачання сировини, матеріалів, комплектуючих;

в) сировина, матеріали, комплектуючі тощо завозяться на підприємство періодично окремими партіями, а споживаються безперервно.

45. Запас матеріальних ресурсів, створений між двома черговими поставками для забезпечення нормального ходу виробництва – це

а) підготовчий;

б) поточний;

в) страховий.

46. Запас матеріальних ресурсів, що створюється на період підготовки матеріальних ресурсів до використання та доставку до робочих місць – це

а) підготовчий;

б) поточний;

в) страховий.

47. Запас матеріальних ресурсів, що призначений для безперебійного забезпечення виробництва матеріалами у випадку перебоїв у поставках – це

- а) підготовчий;
- б) поточний;
- в) страховий.

48. Наявний запас показує:

- а) обсяг конкретного виду матеріальних ресурсів, які знаходяться в запасі в середньому за кожний день звітного періоду;
- б) обсяг конкретного виду матеріальних ресурсів, що знаходяться в запасі на певний момент часу;
- в) обсяг конкретного виду матеріальних ресурсів, що знаходяться в запасі на складах підприємства.

49. Середній запас показує

- а) обсяг конкретного виду матеріальних ресурсів, які знаходяться в запасі в середньому за кожний день звітного періоду;
- б) обсяг конкретного виду матеріальних ресурсів, що знаходяться в запасі на певний момент часу;
- в) обсяг конкретного виду матеріальних ресурсів, що знаходяться в запасі на складах підприємства.

50. Норма виробничого запасу – це

- а) витрата матеріальних ресурсів, необхідних для виробництва одиниці продукції при заданих умовах організації виробництва;
- б) мінімальна кількість певного виду матеріальних ресурсів, які повинні зберігатися на складах підприємства для безперебійного та ритмічного ходу виробництва;
- в) витрата матеріальних ресурсів для забезпечення виробничої програми і створення необхідного запасу матеріалів на складах підприємства.

51. Норма виробничого запасу у натуральному виразі визначається:

- а) шляхом ділення норми виробничого запасу у днях на середньодобове споживання матеріалів;
- б) шляхом множення норми виробничого запасу у днях на середньодобове споживання матеріалів;
- в) шляхом ділення середньодобового споживання матеріалів на норму виробничого запасу у днях.

52. Норма виробничого запасу у грошовому виразі визначається шляхом

- а) добутку норми виробничого запасу у днях і вартості середньоденного споживання матеріалів;
- б) добутку норми виробничого запасу в днях на середньодобову витрату матеріалів;
- в) ділення норми виробничого запасу в днях на вартість середньоденного споживання матеріалів.

53. Величина запасу певного виду матеріалу, що була створена у виробництві, на кожну одиницю спожитого матеріалу визначається показником:

- а) коефіцієнт оборотності запасу;
- б) тривалість обороту запасу;
- в) відносний рівень запасу.

54. Кількість разів поновлення запасу протягом року визначається показником:

- а) коефіцієнт оборотності запасу;
- б) тривалість обороту запасу;
- в) відносний рівень запасу.

55. Час, протягом якого виробничі запаси здійснюють один оборот, визначається показником:

- а) коефіцієнт оборотності запасу;
- б) тривалість обороту запасу;
- в) відносний рівень запасу.

56. Про прискорення оборотності виробничого запасу свідчить:

- а) збільшення тривалості обороту і коефіцієнта оборотності;
- б) зменшення тривалості обороту і збільшення коефіцієнта оборотності;
- в) зменшення тривалості обороту і коефіцієнта оборотності.

57. На підприємстві протягом звітної періоду запас матеріальних ресурсів поповнювався 4 рази. Який показник характеризує це значення?

- а) тривалість обороту;
- б) відносний рівень запасу;
- в) коефіцієнт оборотності запасу.

58. На підприємстві протягом звітної року створювався запас матеріальних ресурсів у розмірі 20 кг металу на 100 кг металу, спожитого у виробництві. Яким показником характеризується вказана величина

- а) тривалість обороту;
- б) відносний рівень запасу;
- в) коефіцієнт оборотності запасу.

59. На підприємстві протягом звітної року запас матеріальних ресурсів поповнювався 4 рази. Яка тривалість одного обороту запасів була на підприємстві протягом звітної року?

- а) 4 дні;
- б) 90 днів;
- в) 360 днів.

60. Оптимальний розмір замовлення партії матеріальних ресурсів – це

- а) така одноразова кількість привезених матеріалів, за якої витрати на здійснення одного замовлення є мінімальними;
- б) така одноразова кількість привезених матеріалів, за якої витрати на зберігання і на замовлення є мінімальними;
- в) така одноразова кількість привезених матеріалів, за якої витрати на зберігання є мінімальними.

Модульний контроль є складовою поточного контролю і здійснюється в формі виконання студентом модульного контрольного завдання.

**Модульна контрольна робота
з навчальної дисципліни
«Матеріально-технічне забезпечення підприємства»
Варіант № 0**

1. Дайте розгорнуту відповідь на запитання: Як визначається ефективність використання складської площі?

2. Тести:

1. Перелічіть фактори, що визначають вибір постачальника.

- а). досвід роботи постачальника на ринку;
- б). наявність інфраструктури, місце розташування;
- в). фінансовий стан, репутація, ціна та якість ресурсів, система після продажного обслуговування;
- г). усі відповіді правильні.

2. Які існують методи обчислення потреби в матеріальних ресурсах?

- а). подетальний, прямого рахунку, за аналогіями, предметний, типовими представниками;
- б). за типовими представниками;
- в). метод динамічних коефіцієнтів;
- г). прямого рахунку, за типовими представниками, за аналогіями, метод динамічних коефіцієнтів.

3. Виробничі запаси – це:

- а). запаси, які забезпечують виробництво у випадку відхилення від запланованих умов поставки;
- б). придбані або самостійно виконані запаси, які підлягають подальшій переробці на підприємстві або утримуються для використання в ході операційного циклу;
- в). запаси, які необхідні на час підготовки отриманих матеріалів для виробничого споживання;
- д). запаси, які гарантують безперервність виробництва на час підготовки отриманих матеріалів.

4. Розрахуйте планову середньорічну норму витрати матеріалу, якщо відомо: норма на початок кварталу - 12,4 кг, нова норма (уведена на початку третього місяця) - 11,8 кг.

- а) 12,0 кг;
- б) 12,2 кг;
- в) 12,3 кг;
- г) 11,9 кг.

5. Що є важливим для досягнення високих виробничо-господарських результатів?

- а). комфортне соціальне середовище;
- б). сприятливий психологічний клімат у трудовому колективі;
- в). соціальна мотивація праці;
- г). усі варіанти правильні.

3. Задача.

Добовий вантажооборот механоскладального і гальванічного цеху складає 20 тис. деталей. Маршрут руху деталей - маятниковий двосторонній. Деталі транспортуються електрокарами номінальної вантажопід'ємності - 2 т. Середня швидкість руху електрокарів - 60 м/хв. Відстань між цехами - 900 м; на навантаження деталей в кожному цеху треба 10 хв., на розвантаження - 5

хв. Коефіцієнт використання номінальної вантажопід'ємності електрокарів - 0,75. Коефіцієнт використання добового фонду часу роботи електрокарів - 0,9. Визначити необхідну кількість електрокарів і добову кількість рейсів, що ними здійснюється, якщо електрокари працюють в дві зміни.

Типовий заліковий білет

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
(повне найменування вищого навчального закладу)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Семестр: 10

Навчальна дисципліна «Матеріально-технічне забезпечення підприємства»

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № 0

1. Охарактеризуйте основні завдання матеріально-технічного забезпечення підприємства.
2. Охарактеризуйте порядок нормування поточного, підготовчого та страхового запасів?.
3. Задача.

Підприємство закуповує сировину, річна потреба в якій становить 500 т. Витрати на формування одного замовлення становлять 200 грн. Річні витрати на зберігання сировини складають 20 тис. грн. Визначити оптимальний розмір замовлення, кількість замовлень у рік та інтервал між замовленнями.

Затверджено на засіданні кафедри економіки та підприємництва

Протокол № __ від „__” _____ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис)

Кузьменко О.Б.
(прізвище та ініціали)

Екзаменатор _____
(підпис)

Семенчук І.М.
(прізвище та ініціали)

Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Денна форма навчання

Розподіл балів, які отримують студенти

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Практичне заняття № 1	2
2	Практичне заняття № 2	2
3	Практичне заняття № 3	2
4	Практичне заняття № 4	2
5	Практичне заняття № 5	2
6	Практичне заняття № 6	2
7	Практичне заняття № 7	2
8	Практичне заняття № 8	2
9	Практичне заняття № 9	2
10	Практичне заняття № 10	2
11	Практичне заняття № 11	2
12	Практичне заняття № 12	2
13	Практичне заняття № 13	2
14	Практичне заняття № 14	2
15	Практичне заняття № 15	2
16	Практичне заняття № 16	2
17	Практичне заняття № 17	2
18	Практичне заняття № 18	2
19	МКР	15
20	СРС	19
21	Залік	30
	Всього	100

Заочна форма навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Практичне заняття № 1	4
2	Практичне заняття № 2	4
3	Практичне заняття № 3	4
4	Практичне заняття № 4	4
5	Контрольна робота	35
6	СРС	19
7	Залік	30
	Всього	100

Методи контролю

Позитивна оцінка поточної успішності (сумарного результату за семестр) за умови відсутності пропущених або невідпрацьованих практичних занять є підставою допуску до підсумкової форми контролю.

З дисципліни «Матеріально-технічне забезпечення підприємства» передбачена така форма звітності, як залік. Протягом семестру студент може набрати 70 балів. На заліку – максимально 30 балів. Для допуску до заліку студент повинен набрати за результатами поточного контролю не менше 30 балів. Підсумковий контроль проводиться в письмовій формі.

Поточний контроль

Поточний контроль для отримання 70 балів складається:

- практичні (семінарські) заняття – тах – 40 бал;
- виконання МКР – 15 балів;
- СРС – 19 балів

Під час семінарських занять застосовуються такі засоби контролю як: усне опитування з питань поставлених у плані семінарських занять, самостійної роботи, а також за допомогою письмових теоретичних тестів.

Критерії поточної оцінки знань студентів (денна форма навчання)

Бали	Критерії оцінки
2	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Контроль за виконанням модульних завдань денна форма навчання

Мета модульного контролю полягає в закріпленні та поглибленні студентами теоретичних і практичних знань, в поступовій підготовці до заліку, стимулюванні студентів до активної праці протягом усього навчального семестру.

Основними завданнями модульного контролю є:

- засвоєння теоретичних питань, включених до складу питань до заліку;
- набуття студентами практичних навичок при розв'язанні типових задач та проблемних завдань.

МКР оцінюється в діапазоні від 0 до 15 балів (включно).

Кожне виконане завдання оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів.

5 - 4 балів отримує студент, що виявив усебічне, систематичне і глибоке знання навчально-програмного матеріалу, усвідомив взаємозв'язок основних понять завдання, виявив творчі здібності в розумінні, викладенні і використанні навчально-програмного матеріалу.

3- 2 балів отримує студент, що показав повне знання навчально-програмного матеріалу, показав систематичні знання з дисципліни на рівні аналітичного відтворення, але припускає несуттєві помилки, неточності у висновках.

1 балів отримує студент, що виявив поверхові знання основного навчально-програмного матеріалу, припускає помилки, не точно формулює висновки.

0 балів отримує студент, який має пробіли в знаннях основного навчально-програмного матеріалу.

Підсумкова оцінка формується за загальною кількістю набраних балів

Критерії поточної оцінки знань студентів (заочна форма навчання)

Бали	Критерії оцінки
4	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Контрольна робота заочна форма навчання

Домашня контрольна робота оцінюється із 36 балів.

Наявність позитивної оцінки з ДКР є умовою допуску до залікової контрольної роботи.

№ пп	Критерії оцінювання контрольної роботи	Бали, що знімаються за недоліки контрольної роботи
1.	Оформлення контрольної роботи не відповідає вимогам: (значне перевищення обсягу (більше 5 стор.) текстової частини, шрифт та інтервал не відповідають встановленим, відсутня нумерація сторінок, відсутні заголовки пунктів, неправильне оформлення цифрового та графічного матеріалу тощо)	4
2.	Несвоєчасна реєстрація контрольної роботи	2

3.	В контрольній роботі відсутня логічна послідовність і науковий стиль викладу	5
4.	Викладення теоретичної частини контрольної роботи не відповідає вимогам: (відсутні глибина, всебічність і повнота викладення теоретичного матеріалу, не показані дискусійні питання тощо)	4
5.	Практична частина контрольної роботи не відповідає вимогам: (відсутній табличний та ілюстративний матеріал або його аналіз, використані „застарілі дані”, наведені дані не пов'язані зі змістом тексту, відсутній аналіз поданого практичного матеріалу або його динаміка тощо)	4
6.	Проблемна частина контрольної роботи не відповідає вимогам: (не виявлена проблема по даній темі, не визначені шляхи вирішення проблем, не зазначено шляхів вдосконалення, відсутня власна точка зору чи її аргументація тощо)	5
7.	Висновки не відповідають вимогам: (не мають зв'язку з результатами дослідження, не підведені підсумки по всіх висвітлених питаннях, не визначені шляхи і напрями вирішення проблемних аспектів теми тощо)	4
8.	Список літератури не відповідає вимогам: (неправильно оформлений, відсутня законодавча та інформаційна бази, застаріла періодична література тощо).	4
	РАЗОМ	36

Після перевірки та рецензування контрольної роботи викладачем кафедри економіки та підприємництва виводиться оцінка за виконання та оформлення контрольної роботи за 100-бальною шкалою.

Контроль за виконанням завдань для самостійної роботи (денна, заочна форма навчання)

Оцінка самостійної роботи здійснюється на підставі належним чином оформлених і вчасно поданих викладачеві письмових матеріалів в системі Moodle ЧНУ ім. Петра Могили.

Виконання самостійної роботи студентом — 19 балів:

1. **Підготовка до практичних (семінарських) занять** (8 занять) оцінюється в 1 бал за заняття та 0 балів за відсутності підготовки до практичних занять;

2. **Самостійне опрацювання додаткової літературних джерел**

1 бали – Аналітичний огляд наукових публікацій;

0 балів – Публіцистичний огляд публікацій;

1 бал - Подано розвиток власної думки, наведено доречний і переконливий аргумент (доказ, підстава для обґрунтування, підтвердження висловленої тези), який пов'язує есе з практичними прикладами;

0 балів - Не наведено жодного аргументу для обґрунтування тези або наведений аргумент не є доречним;

1 бал - Висловлювання демонструє зосередженість на обговорюваній проблемі, цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу).

0 балів - Помітне відхилення від обговорюваної теми, є порушення логічності, цілісності, послідовністю Робота не структурована за абзацами.

1 бал - Висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів.

0 балів - Висновку немає; висновок не відповідає сформульованій у власному висловлюванні тезі; висновок не пов'язаний з аргументами та прикладами. За несамостійну роботу і використання недозволених джерел (списування) студент отримує 0 балів.

3. **Тези наукового дослідження :**

1 бал - Системність і лаконічність викладення матеріалу.

1 бал - Подано розвиток власної думки, наведено доречний і переконливий аргумент (доказ, підстава для обґрунтування, підтвердження висловленої тези), який пов'язує тезу з прикладами.

1 бал - Висловлювання демонструє зосередженість на обговорюваній проблемі, цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу).

4. Підготовка до модульного контролю та заліку:

2 бали за підготовку до модульної контрольної роботи;

2 бали за підготовку до заліку.

Підсумкова оцінка формується за загальною кількістю набраних балів.

Оцінювання заліку

Студенти отримують білет з трьох питань за які можна набрати максимально 30 балів. 30 виставляється таким чином:

Кожне з трьох завдань екзаменаційного білету оцінюється за шкалою: «10» балів.

Завдання в білеті	1	2	3
Оцінювання відповіді в балах	10	10	10

Повна відповідь на три питання, яка оцінюється у «8-10» балів, повинна відповідати таким вимогам:

- 1) розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми;
- 2) повний перелік необхідних для розкриття змісту питання категорій;
- 3) виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні навчально-програмного матеріалу;
- 4) здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення; знання історії створення таких теорій та еволюції поглядів основних представників;
- 5) уміння користуватись методами наукового аналізу явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;
- 6) демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;
- 7) використання актуальних фактичних та статистичних даних при відповіді на питання;
- 8) знання необхідних визначень під час розкриття питань, які того потребують;
- 9) знання шляхів вирішенні проблем в товаровзнавстві, які ставляться у конкретному питанні;
- 10) засвоєння основної та додаткової літератури.

Відповідь на питання оцінюється в «6-7» балів, якщо:

- 1) не розкрито хоча б одного з пунктів, указаних вище (якщо він явно потрібний для вичерпного розкриття питання);
- 2) при розкритті змісту питання зроблені незначні помилки.

Відповідь на питання оцінюється в «3-5» балів, якщо

- 1) при розкритті змісту питання зроблені значні помилки, але в цілому правильно зазначених теоретичні аспекти, що спотворює логіку висновків під час відповіді на конкретне питання.

Відповідь на питання оцінюється в «0» балів, якщо:

- 1) висновки, зроблені під час відповіді, не є правильними. Твердження, зазначені у відповіді, не аргументовані;

2) характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає залік, неправильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді, тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді.

Після відповідей на екзаменаційні завдання проводиться підсумування балів за кожним з питань екзаменаційного білета.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результатами поточного контролю (за умови, що студент набрав не менше 30 балів) та за виконання завдань, винесених в білетах на заліку.

Переведення даних за 100-бальною шкалою оцінювання під час складання заліку проводиться за національною та ECTS шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи., практики	ПМК, залік, атестація
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D		
60-66	E	задовільно	не зараховано
35-59	FX	незадовільно	
1-34	F		

• «задовільно» (D/E) – студент в основному опанував теоретичні знання, орієнтується в змісті модуля, але непереконливо формулює свою позицію, плутано викладає думки, помиляється щодо формулювання основних понять, допускає багато мовних помилок (залежно від кількості помилок і неточностей виставляється D або E);

• «незадовільно» (FX) – студент не опанував навчальний матеріал модуля, не знає наукових фактів, не орієнтується в першоджерелах і рекомендованій літературі, демонструє відсутність наукового мислення, пише безграмотно.

Матеріально-технічне забезпечення дисципліни

Проекційне мультимедійне обладнання (проектор, екран, ноутбук/комп'ютер);

Доступ до мережі Internet, точка доступу Wi-Fi;

OS: Windows, Android, iOS;

Browsers: Chrome / Opera / Mozilla Firefox / MS Edge;

Програмне забезпечення: Word, Excel, PowerPoint; Skype, Zoom, Google Meet, 1С:Підприємство конфігурація "Управління торгівельним підприємством" та "Управління промисловим підприємством";

Система електронного навчання Moodle 3.9

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Загурський О.М. Управління ланцюгом постачань : навч. посіб. / О.М. Загурський. – Біла Церква : ТОВ «Білоцерківдрук», 2018. – 416 с.
2. Яркіна Н.М. Я 74 Економіка підприємства : Навч. посіб. / Н. М. Яркіна. – Вид. 2-ге перероб. і доп. – К. : Видавництво Ліра-К, 2017. – 600 с.

3. Шарко М.В. Економіка підприємства (Частина 2. Практикум): Навчальний посібник / М.В. Шарко, С.А. Латкіна, Н.В. Мешкова-Кравченко. – Херсон; ОЛДИ-ПЛЮС, 2016. – 276 с.
4. Дмитрієв І.А., Близнюк А.О., Поясник Г.В., Шершенюк О.М. Економіка виробництва. Навчальний посібник для практичних занять – Харків: ХНАДУ, 2017. – 282 с.
5. Колодізева Т. О. Управління ланцюгами поставок : навчальний посібник / Т.О. Колодізева. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 164 с.
6. Транспортна логістика. Навчальний посібник І. Смирнов, Т. Косарева Видавництво: Центр навчальної літератури, 2018.- 224с.

Додаткові:

1. Григорак: М. Ю. Логістична інфраструктура: навч. посібник / М.Ю. Григорак, Л.В. Костюченко, О.Є. Соколова. - К.: Логос, 2013. - 400 с.
2. Пруненко Д. О. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Управління ланцюгом постачань» / Д. О. Пруненко; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. – 140 с.
3. Методичні вказівки для проведення практичних занять та самостійної роботи студентів з дисципліни «Матеріально-технічне забезпечення підприємства». – Умань: Уманський НУС, 2016. – 18 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://moodle3.chmnu.edu.ua/> Система Moodle ЧНУ ім. Петра Могили
2. <http://ww.ebrd.com> – Європейський Банк реконструкції та розвитку
3. <http://www.eib.org/> – Європейський інвестиційний банк
4. <http://www.me.gov.ua> – Міністерство економічного розвитку і торгівлі України
5. <http://www.ukrstat.gov.ua/> – Державна служба статистики України
6. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home> – Євростат
7. <http://www.unecese.org/> – Європейська економічна комісія ООН

Словник

матеріально-технічне забезпечення	material and technical support
управління матеріально-технічним забезпеченням	material and technical support management
виробничі підприємства	production companies
ефективність	efficiency
план матеріально-технічного постачання	a plan of material and technical supply
економія матеріальних ресурсів	saving of material resources
логістика	logistics
матеріально-технічна база	material-technical base
класифікація	classification
методи управління МТБ	methods of management MTB
додана вартість	value added
ресурсозабезпечення	resourcing
індекс ціни	index of prices
прибуток	profit
фактори	factors
рентабельність	profitability
ефективність діяльності	efficiency
якість	quality
управління підприємством	management by an enterprise
ефективність	efficiency
поставка	resupply